

Záverečná hodnotiaca správa

**„ Vyhodnotenie pokroku implementácie
operačného programu Vzdelávanie z hľadiska
relevantnosti a plnenia cieľov operačného
programu“**

Operačný program Vzdelávanie

Cieľ hodnotenia

Cieľom tejto hodnotiacej správy je zhodnotenie relevantnosti nastavenia stanovených cieľov OPV vzhľadom na aktuálnu situáciu a situáciu do roku 2013, vyhodnotenie napĺňania cieľov stanovených na úrovni OPV a prioritných osí, ako aj vyhodnotenie fyzickej a finančnej implementácie OPV.

Štruktúra hodnotiacej správy

Pri spracovaní záverečnej hodnotiacej správy sa hodnotitelia pridržali štruktúry hodnotiacich otázok.

Obsahom každej odpovede na otázku je analýza zadanej témy a následná odpoveď na hodnotiacu otázku.

Správa je v súlade so zmluvou o dielo rozdelená do troch hlavných tém:

Zhodnotenie relevantnosti nastavenia OPV vzhľadom na aktuálnu situáciu a situáciu do roku 2013 (10 hodnotiacich otázok);

Vyhodnotenie fyzickej implementácie OPV – ciele Konvergenca a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť (3 hodnotiace otázky);

Vyhodnotenie finančného pokroku v implementácii OPV – ciele Konvergenca a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť (3 hodnotiace otázky).

1. Zhodnotenie relevantnosti nastavenia OPV vzhľadom na aktuálnu situáciu a situáciu do roku 2013

Sú ciele OPV aktuálne a relevantné vo vzťahu k súčasnej situácii a predpokladanej situácii v období do roku 2013 v oblasti vzdelávania?

Ciele OP Vzdelávanie sú aktuálne a relevantné vo vzťahu k súčasnej situácii v oblasti vzdelávania. Do roku 2013 nepredpokladáme v sektore vzdelávania žiadne zásadné zmeny, takže ciele zostávajú aktuálne a relevantné až do konca programového obdobia 2007 – 2013.

Sú ciele OPV s ohľadom na potreby a problémy cieľových skupín stále relevantné?

Ciele OP Vzdelávanie sú aktuálne a relevantné vo vzťahu k potrebám a problémom cieľových skupín.

Sú stanovené ciele na úrovni OPV a prioritných osí napĺňané?

Podľa aktuálnych hodnôt merateľných ukazovateľov na úrovni OP Vzdelávanie a prioritných osí nie je vzhľadom na chýbajúce údaje zatiaľ možné jednoznačne zhodnotiť plnenie cieľov. Pri ukazovateľoch, ktoré majú dostupné údaje o ich plnení (majú inú hodnotu ako nulovú), 11 zo 16 indikátorov plní alebo prekračuje očakávané hodnoty. (Pozri tabuľky na str. 26 – 30)

Je potrebné pristúpiť k zmene/úprave cieľov OP vzhľadom na prijatú legislatívu SR (prípadne legislatívu EÚ) od začiatku implementácie OP?

Nebol zistený nesúlad medzi novoprijatou legislatívou a cieľmi definovanými v OP Vzdelávanie. Nie je preto potrebné pristúpiť k zmene/úprave cieľov OP Vzdelávanie.

Vyžaduje si štruktúra prioritných osí a opatrení OPV aktualizáciu?

Štruktúra prioritných osí a opatrení OP Vzdelávanie si nevyžaduje aktualizáciu.

Sú nastavené cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov OPV relevantné a sú dosiahnuteľné?

Cieľové hodnoty 3-och ukazovateľov je možné považovať za nerelevantné. Cieľové hodnoty dvoch indikátorov nie je možné sledovať. Cieľové hodnoty ostatných ukazovateľov je možné považovať za relevantné.

K 30. 06. 2011 osem ukazovateľov presiahlo cieľové hodnoty. Pri 11-tich ukazovateľoch je možné predpokladať, že cieľová hodnota bude dosiahnutá aj bez vyhlasovania ďalších výziev. Cieľové hodnoty 9-tich ukazovateľov bude možné dosiahnuť len za predpokladu vyhlasovania ďalších výziev a cieľové hodnoty 14-tich ukazovateľov zrejme nebudú naplnené. Pri jednom ukazovateli nie je možné posúdiť jeho dosiahnuteľnosť. (bližšie vysvetlenie str. 62 – 64)

Sú cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov programu nastavené hospodárne (je zachovaný hospodárny pomer medzi vstupom a výstupom)?

V rámci projektov OPV je dodržiavaná zásada hospodárnosti. Je však potrebné zamerať pozornosť na projekty realizované v rámci opatrenia 2.2. Z rozpočtov vybraných projektov z tohto opatrenia je problematické zistiť hospodárnosť, nakoľko zdôvodnenie rozpočtových položiek nie je dostatočné. (bližšie vysvetlenie str. 65– 69).

Je hospodárnosť rovnaká medzi cieľom Konvergencia a cieľom Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť (porovnanie zrkadlových opatrení)?

Hodinové sadzby pre aktérov projektu a prerozdelenie oprávnených nákladov projektov v rámci jednotlivých cieľov Konvergencia a cieľom Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť nie sú rovnaké. Neboli však zistené žiadne skutočnosti, ktoré by porušovali zásadu hospodárnosti. (bližšie vysvetlenie str. 70 – 73)

Sú stratégie zadefinované v operačnom programe napĺňané?

Stratégia operačného programu je premietnutá do cieľov na úrovni priorít a na úrovni opatrení. Ich napĺňanie z hľadiska vyhlasovaných priamych zadaní a výziev hodnotíme nasledovne:

Ciele opatrenia 1.1 sú zatiaľ napĺňané s výnimkou špecifického cieľa „Skvalitniť správu a manažment škôl a stimulovať ich k väčšej otvorenosti k potrebám miestnych komunít“, ktorého plnenie je zatiaľ nedostatočné.

Ciele opatrenia 1.2 sú zatiaľ napĺňané len čiastočne.

Ciele opatrenia 2.1 zameraného na ďalšie vzdelávanie sú zatiaľ napĺňané nedostatočne. Národné projekty sú orientované na ďalšie vzdelávanie vybraných cieľových skupín (učitelia a práca s mládežou). Počet dopytovo-orientovaných projektov je veľmi nízky.

Ciele opatrenia 2.2 sú zatiaľ napĺňané.

Špecifický cieľ „Ďalej vzdelávať príslušníkov MRK, ako aj osoby pracujúce v oblasti ich integrácie do spoločnosti“ v rámci opatrenia 3.1 zatiaľ nie je napĺňaný. Špecifický cieľ „Podporovať sociálnu inklúziu príslušníkov MRK prostredníctvom uľahčenia ich prístupu k formálnemu vzdelávaniu a k získavaniu zručností potrebných na trhu práce“ je čiastočne napĺňaný prostredníctvom dopytovo-orientovaných projektov schválených v rámci výzvy vyhlásenej v roku 2009.

Ciele opatrenia 3.2 sú zatiaľ napĺňané len čiastočne prostredníctvom dopytovo-orientovaných projektov schválených v rámci jednej výzvy vyhlásenej v roku 2009.

Ciele opatrenia 4.1 sú napĺňané dobre.

Ciele opatrenia 4.2 sú napĺňané v obmedzenej miere.

(bližšie vysvetlenie str. 74 – 85)

Prebieha implementácia OPV v súlade s prijatými strategickými materiálmi MŠVVaŠ (Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon); Zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave; Zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch; Zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní)

Implementácia OP Vzdelávanie prebieha v zmysle prijatej legislatívy od momentu nadobudnutia účinnosti jednotlivých zákonov. Nebol zistený rozpor medzi nastavením OP Vzdelávanie a štyrmi strategickými zákonmi prijatými neskôr.

2. Vyhodnotenie fyzickej implementácie OPV – ciele Konvergenca a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

Je dosiahnutý stav naplňania merateľných ukazovateľov OPV vo vzťahu k plánovaným hodnotám dostatočný? Existuje predpoklad dosiahnutia cieľových hodnôt OP?

Ku 30.06.2011 7 ukazovateľov presiahlo cieľové hodnoty. Pri 13-tich ukazovateľoch je možné predpokladať, že cieľová hodnota bude dosiahnutá aj bez vyhlasovania ďalších výziev. Cieľové hodnoty 10-tich ukazovateľov bude možné dosiahnuť len za predpokladu vyhlasovania ďalších výziev resp. písomných vyzvaní.

Celkový súčet ukazovateľov, ktorých očakávané hodnoty zrejme nebudú naplnené je 12. V skutočnosti sa jedná len o 6 ukazovateľov, nakoľko 2 z nich sa opakujú 2x a dva 3x. Jedná sa o tieto ukazovatele (v zátvorke sú uvedené cieľové hodnoty):

% obyvateľov zapojených do celoživotného vzdelávania na 100 obyvateľov vo veku 25-64 rokov (12,5% obyvateľov zapojených do celoživotného vzdelávania prekračujúcim 4 hodiny v čase prieskumu na 100 obyvateľov vo veku 25-64 rokov)

absolventi terciárneho stupňa VŠ vzdelávania – (12 absolventov terciárneho stupňa VŠ vzdelávania (doktorandov) na 1000 obyvateľov vo veku 20-29 rokov)

miera zamestnanosti spolu (63,4% populácie 15-64 zamestnaných na celkovej populácii danej vekovej kategórie)

miera zapojenia zamestnancov výskumu a vývoja do nadnárodných výskumných projektov (20% zamestnancov výskumu a vývoja)

počet partnerstiev a sietí vývoja a inovácií podporených z OPV (podporiť 45 partnerstiev za celú SR)

počet pedagogických zamestnancov, ktorí absolvovali programy ďalšieho vzdelávania (57 000 pedagogických zamestnancov za celú SR)

Celkový súčet ukazovateľov, ktorých dosiahnuteľnosť očakávaných hodnôt nie je možné posúdiť je 4. Jedná sa o tieto ukazovatele:

- počet lektorov, ktorí absolvovali programy ďalšieho vzdelávania
- miera umiestnenia absolventov programov formálneho vzdelávania pre osoby s osobitými vzdelávacími potrebami
- miera umiestnenia absolventov programov ďalšieho vzdelávania pre osoby s osobitými vzdelávacími potrebami
- školská neúspešnosť žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v ZŠ

Hospodárnosť očakávaných hodnôt týchto ukazovateľov nie je možné určiť, nakoľko v týchto oblastiach sú v SR zatiaľ len minimálne skúsenosti. Práve realizácia projektov podporených prostredníctvom OPV by mala poskytnúť potrebné údaje a poznatky pre budúce obdobie.

Aký je dosiahnutý pokrok jednotlivých NP vo vzťahu k cieľom OPV v súlade s realizáciou školskej reformy? Reflektuje vyhlasovanie výziev a priamych zadaní/písomných vyzvaní na ciele OPV a potreby školskej reformy?

Vyhlasovanie výziev a priamych zadaní reflektuje potreby školskej reformy a cieľové hodnoty ukazovateľov sledujúcich počet nových vzdelávacích programov sú okrem dvoch NP už naplnené.

Existuje dostatočná absorpčná kapacita na strane potenciálnych žiadateľov o NFP na základe skúseností s doteraz vyhlásenými výzvami/písomnými vyzvaniami?

Z analýzy údajov vyplýva, že absorpcia je problematická v rámci opatrení 1.2 a 3.1. Vyčerpanie prostriedkov v týchto opatreniach bude zrejme nutné prostredníctvom NP. (bližšie vysvetlenie str. 93)

3. Vyhodnotenie finančného pokroku v implementácii OPV – ciele Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

Existuje predpoklad vyčerpania alokácie na základe aktuálnej situácie?

Finančné prostriedky majú reálnu šancu dosiahnuť pozitívnu úroveň čerpania. Vzdelávacie aktivity v rámci jednotlivých prioritných osí prebiehajú postupne a nakoľko je väčšia časť prijímateľov z verejného sektora a je financovaná prostredníctvom zálohových platieb, je možné očakávať, že situácia v čerpaní finančných prostriedkov bude zreteľne viditeľnejšia až v druhej polovici programového obdobia, kde sa očakáva výrazný nárast čerpania prostredníctvom zúčtovania poskytnutých zálohových platieb.

*Ktoré opatrenia OPV vykazujú riziko nevyčerpania stanovených alokácií?
Existuje reálna potreba realokácie prostriedkov medzi jednotlivými
opatreniami/prioritnými osami OP?*

Nie je potrebná realokácia prostriedkov medzi jednotlivými prioritnými osami, keďže do 30.06.2011 je zazmluvnené dostatočné množstvo finančných prostriedkov, v percentuálnom vyjadrení 43,36%, za všetky prioritné osi z celkových záväzkov na roky 2007-2013 v rámci zdrojov EÚ.

Je dosiahnuté čerpanie adekvátne k dosiahnutým hodnotám merateľných ukazovateľov?

Plnenie merateľných ukazovateľov je možné hodnotiť ako adekvátne k čerpaniu finančných prostriedkov k 31.12.2010.

Navrhované opatrenia

Z odpovedí na jednotlivé evaluačné otázky vyplýva pre RO a SORO potreba intenzívne vyhlasovať nové výzvy a písomné vyzvania s dôrazom na väčšie projekty, prostredníctvom ktorých dôjde k väčšiemu kontrahovaniu a tým aj k vyššiemu čerpaniu a napĺňaniu cieľových hodnôt ukazovateľov OPV.

Konkrétne odporúčame nasledovné:

V rámci opatrenia 1.1 pripraviť národný projekt zameraný na manažérske vzdelávanie zástupcov vedenia škôl a výzvu na dopytovo-orientované projekty v oblasti spolupráce škôl s miestnymi komunitami, ktoré prispedia k plneniu špecifického cieľa „Skvalitniť správu a manažment škôl a stimulovať ich k väčšej otvorenosti k potrebám miestnych komunít“.

V rámci opatrenia 1.2 odporúčame vyhlasovať ďalšie výzvy zamerané najmä na rozvoj ľudských zdrojov vo výskume a vývoji s osobitným dôrazom na medzinárodnú mobilitu

Čo sa týka opatrenia 2.1, je potrebné urýchlene pristúpiť k príprave národných aj dopytovo-orientovaných projektov zameraných na základné systémové prvky (národná sústava kvalifikácií, národný kvalifikačný rámec, kariérne poradenské centrá, analýza vzdelávacích potrieb a prognózovanie zručností vyžadovaných na trhu práce a pod.). Odporúčame zintenzívniť spoluprácu so Sekciou ďalšieho vzdelávania a mládeže MŠVVaŠ SR.

V rámci opatrenia 2.2 odporúčame venovať väčšiu pozornosť rozpočtom v rámci ŽoNFP, tak aby sa zo zdôvodnenia výdavku dala overiť jeho hospodárnosť.

V rámci opatrenia 3.1 odporúčame vyhlasovať ďalšie výzvy na dopytovo-orientované projekty pokrývajúce oba špecifické ciele opatrenia 3.1.

V rámci opatrenia 3.2 pripraviť národný projekt zameraný na vzdelávanie pedagógov a ďalších osôb pracujúcich s osobami s osobitnými vzdelávacími potrebami a vyhlásiť ďalšiu výzvu na dopytovo-orientované projekty pokrývajúce oba špecifické ciele.

V rámci opatrenia 4.2 použiť zostávajúcu alokáciu na zrkadlové národné projekty v oblasti ďalšieho vzdelávania.

Na osobných pohovoroch so zástupcami konečných prijímateľoch bolo tiež zozbieraných niekoľko námetov, ktoré by mohli uľahčiť implementáciu projektov:

Zvýšiť limit výdavkov na riadenie a implementáciu projektu vzhľadom na vysokú administratívnu náročnosť.

Ponúknuť prijímateľom pomoci školenie v oblasti používania ITMS.

Vytvoriť internetové diskusné fórum, na ktorom by mohli diskutovať prijímatelia pomoci a navzájom by si pomáhali pri riešení rôznych problémov spojených s implementáciou projektov. Toto fórum by malo byť vytvorené z iniciatívy prijímateľov, a teda je tento námet určený najmä pre zainteresovaných prijímateľov.

Záver

Žiadna z analýz vykonaných pri odpovedi na evaluačné otázky neukázala potrebu aktualizovať štruktúru prioritných osí, opatrení ani cieľov. Operačný program je dobre naprogramovaný a jeho ciele a priority sú naformulované široko a nadčasovo. Kľúčovou úlohou, ktorá stojí pred Riadiacim orgánom a obomi SORO, je dosiahnuť čo najlepšie naplnenie stanovených cieľov prostredníctvom ďalších výziev a písomných vyzvaní.

Ďakujeme za pozornosť!